

jecte de l'enllumenat públic, va pavimentar el gual de l'Onyar, va refer el dèficit públic de l'administració local, etc. També va posar en funcionament el mercat de les Peixateries Velles, va impulsar l'ensenyament primari, i es preocupà perquè els funcionaris anessin cada dia a treballar. En el camp de la cultura, Grahit treballà per aclimatar a la ciutat els primers fermentos de la Renaixença cultural, amb l'aparició d'entitats com l'Asociación Literaria, els homes de la *Revista de Gerona*. En aquest sentit també s'ha de valorar el ressorgiment dels estudis històrics, els lligams que els intel·lectuals gironins (Grahit, Pella i Forgas, Botet i Sisó o J. Riera i Bertran -alcalde de Girona el 1873- i molts altres) mantenien amb els seus homònims de Barcelona, etc. Les memòries contenen algunes pàgines sucoses que ens deixen entreveure l'absentisme declarat que hi havia entre els funcionaris de l'Ajuntament, la grisor covada d'aquell provincianisme. Unes cartes creuades entre Grahit i el diputat P. Quintana fan referència a l'eixamplament de Girona amb el rerefons de l'enderrocament de les muralles.

Una part de Girona tal com la coneixem avui (la seva transformació amb l'expansió cap al pla, l'adequació de la xarxa ferroviària) deu molt a Emili Grahit, perquè, tot i les limitacions i les contradic-

cions de la Restauració, va ser un polític que va treballar de valent per la ciutat, encara que no se'n sortís del tot, potser perquè era una víctima més del sistema. Ell mateix reconeix en aquestes memòries que entre els plantejaments polítics de la Restauració i les necessitats de la societat hi havia cada dia un abisme més gros. Algunes de les contradiccions, no totes, en què vivia la ciutat no es van superar fins als primers anys del segle XX.

Pep Vila

La processó i la Passió de Mieres

MASSIP, Francesc;

PRAT, Joan; VILA, Pep.

La processó dels Dolors de Mieres i la representació de la Passió.

Quaderns de les 7 Sivelles, núm. 5.

CCG Edicions /

Ajuntament de Mieres.

Girona, 2003. 96 p.

No fa gaire que ressenyàvem, en aquestes mateixes pàgines, una interessant obreta de Josep M. de Solà Morales sobre la Congregació dels Dolors de Besalú, acabada de reeditar. Doncs bé, gairebé de manera simultània, el divendres de Dolors d'enguany va aparèixer aquest estudi sobre la celebració de la festa de la Mare de Déu dels Dolors a Mieres, una altra localitat garrotxina marcada pel fenomen dolorós, on aquesta

celebració conserva un caràcter —ens atreviríem a dir— primigeni que, com saben els que hi han assistit, colpeix el visitant. Com indiquen els autors, a diferència del cas de Besalú, a Mieres és gairebé impossible enfocar l'estudi del fet des del punt de vista de l'associacionisme religiós d'àmbit local en època moderna, atesa la manca de fonts documentals. A Besalú l'anàlisi de la processó actual, combinada amb aportacions de la recerca històrica, ens parla de la manera com la Congregació es representava simbòlicament en el segle XVIII i, alhora, de com els congregants han anat corregint, amb el pas del temps, aspectes d'aquesta mena d'«autoretrat». A Mieres, per contra, la mateixa processó i la Passió que l'acompanya són les úniques fonts que ens resten per mirar de respondre aquesta mena d'interrogants. Els tres autors del treball, doncs, cenyits com es troben a la font, van més enllà d'aquest interès, i ho fan tot valorant les especificitats de la manifestació mierenca, especialment de la representació de la Passió, l'única de Catalunya que encara es representa dins l'església. L'advertiment sobre la migradesa de les fonts que llegim a la introducció contrasta, en realitat, amb el suc que en saben treure els autors i amb els resultats notabilíssims que obtenen. A part de les necessàries descripció i anàlisi del desenvolupament dels actes —des d'un punt de vista que qualificari-

em d'etnogràfic—, val a dir que el llibre aconsegueix explotar eficaçment una sèrie d'interessats filons: així, la processó i Passió de Mieres són contextualitzades en els marcs de la devoció dolorosa i el seu fenomen processional específic, de les fundacions servites a Girona i la difusió dels terços ordes dolorosos, i finalment de les representacions de la Passió dins i fora dels temples a Catalunya des de la baixa edat mitjana fins avui. Aquest context ampli i adient es complementa amb la recuperació d'un treball previ de Lluís Batlle i Prats, amb l'edició d'una breu però interessant consuetud parroquial de 1962, amb un recull fotogràfic i, sobretot, amb la identificació del text de la Passió (amb la qual cosa, de passada, s'obté un bon criteri de datació). És aquest darrer aspecte, potser, el que dóna més joc: permet comparar el text original (1773) amb la versió que se'n representava el 1962 recollida per Batlle i amb la qual s'executà el 2002 una lectura diacrònica que es presta a diverses i interessants conclusions. És estimulant veure com aquests darrers anys s'ha anat reconeixent el valor cultural, social i científic (patrimonial, en un mot) de les manifestacions doloroses a les comarques gironines, i com aquest reconeixement es reflecteix en un nombre de publicacions que, a poc a poc, s'incrementa.

Marc Sureda